

TUNUS BİLGİ NOTU

MAYIS
2024

GÜNCEL VERİLER

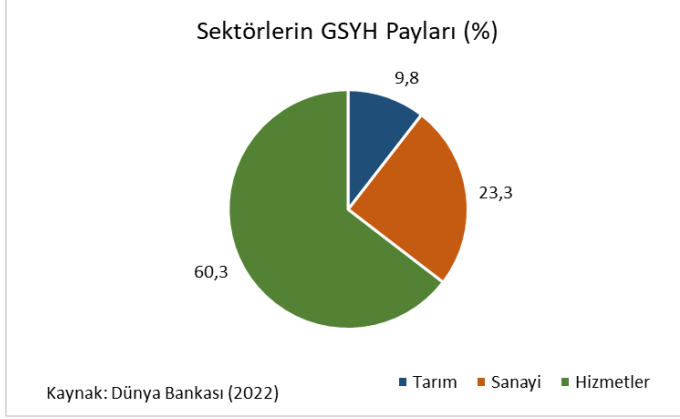
MAKROEKONOMİK
GÖSTERGELER VE TAHMİNLER

GÖSTERGE	DEĞER	2022	2023	2024 (tahmini)
GSYH (cari fiyatlarla)	Milyar USD	46,3	51,3	54,7
Büyüme	%	2,6	0,4	1,9
Nüfus	Milyon Kişi	12,1	12,2	12,3
Kişi Başı Gelir	USD	3.814	4.191	4.435
Enflasyon	%	10,1	8,1	7,2
İşsizlik Oranı	%	16,2	15,2	-
Cari Denge / GSYH	%	-8,6	-2,5	-3,5
Bütçe Dengesi / GSYH	%	-6,7	-6,6	-5,4
İhracat	Milyar USD	18,5	23,3*	-
İthalat	Milyar USD	26,7	25,2*	-

Kaynak: IMF KEG Nisan 24, Trademap, *: Öncü veri

1. TUNUS EKONOMİSİ GENEL GÖRÜNÜMÜ

Tunus, yalnızca birkaç büyük sektörün hakimiyetinde olmasına rağmen, iyi çeşitlendirilmiş bir ekonomiye sahiptir. Ekonomi büyük ölçüde madencilik sektörüne, imalat sektörüne ve tarım ürünlerine bağlıdır. Madencilik sektöründe petrol, doğalgaz ve fosfat üretimi öne çıkmaktadır. Dünyanın önde gelen fosfat üreticilerinden olan Tunus'ta maden ülkenin güney batısından çıkarılmaktadır. Buna ek olarak, fosfat madenciliğinde ülkede tekel olan "Compagnie des phosphates de Gafsa (CPG)" şirketi, dünyadaki talep ve fiyatları kontrol ederek elde edeceği gelire ülkenin borçlarının bir kısmını kapatmayı düşünmektedir.

Hidrokarbon bazlı enerji kaynakları kısıtlı olmakla beraber ülkenin petrol ve doğalgaz rezervleri de ülkenin büyümesine ve gelişmesine önemli katkılar sağlamıştır. Ancak, son yıllarda bu kaynaklarda yeterli üretim artışı olmaması, yeni kaynak bulunamaması ve izlenen enerji politikaları nedeniyle Tunus enerji açığı ile karşı karşıya kalmıştır. Bu durum, ülkeyi yenilenebilir enerji gibi farklı enerji kaynakları aramaya zorlayarak yenilebilir enerji üretiminin gelişmesine neden olmuştur. 2017 yılından bu yana enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi programını benimseyen Tunus söz konusu sektörde olumlu ilerlemeler kaydetmektedir.

Bahse konu sektörler dışında tarım sektörü ekonominin yaklaşık %10'unu oluşturmakta ve çalışan nüfusun beşte birini istihdam etmektedir. Tarım arazilerin büyük bir kısmı buğday ve arpa üretimi için kullanılmaktadır. Talebi karşılama oranı azaldığında ithalat ile bu eksiklik giderilmektedir. Son yıllarda tarım sektöründe üretim yöntemlerinin iyileştirilmesi, sektörü geliştirmiş ve modernleşmesini sağlamakla birlikte iç talebin karşılanmasına da katkıda bulunmuştur.

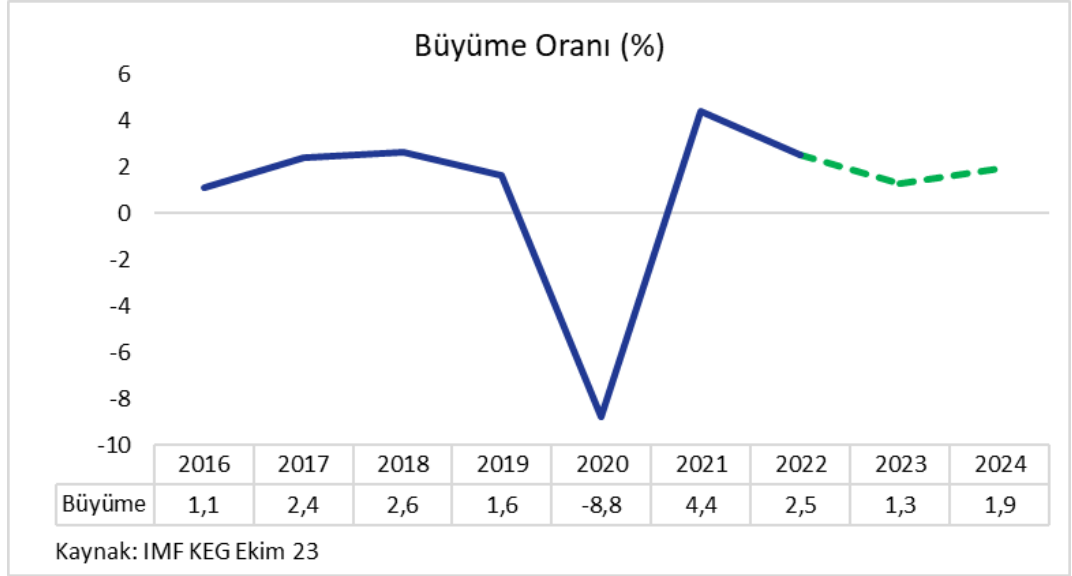
Sanayi sektörü GSYH'nin yaklaşık %24'ünü oluşturmaktadır. En önemli sanayi ürünü fosfattan üretilen gübredir. Fosfat madenciliği ve sanayisi dışında deri ve tekstil sanayileri de önemli sektörler arasında yer almaktadır.

2. BÜYÜME

Tunus'un ekonomik performansı 2011 devriminden (Yasemin Devrimi) sonra 2015 yılına kadar yavaşlamıştır. 2016 yılından sonra %2 üzerinde büyüyen ekonomi 2020'deki salgın ile birlikte yeniden çöküşe geçmiştir. Salgın ile birlikte sosyo-ekonomik kırılmalıklar daha da kötüleşerek zaten sınırlı olan ekonomiyi darboğaza sokmuş ve %8,8 daralmasına neden olmuştur.

2021 yılında, küresel ekonomik toparlanma ve baz etkisiyle birlikte ekonomi toparlanmaya başlamış ancak Rusya'nın Ukrayna işgali neticesinde artan küresel enflasyon ve buna bağlı olarak enerji ve gıda fiyatlarının yükselmesi büyümeyi sınırlandırarak ekonominin %4,4 büyümesine neden olmuştur.

2022'de %2,5 genişleyen ekonominin 2023 yılında büyüme hızının %1,3'e gerileyeceği tahmin edilmektedir. 2023 yılının ilk çeyreğinde gerçekleşen büyük kuraklık, dış finansman zorlukları, iç borç birikimi gibi yaşanan olumsuz durumlar nedeniyle büyüme hızı yavaşlarken aynı zamanda enflasyonun yüksek seyrini özellikle gıda alanında koruyacağı öngörülmektedir.

3. SWOT ANALİZİ

Güçlü Yönleri:

- Tunus'un sahip olduğu tarihî ve kültürel zenginlikler, turizm sektörünü desteklemektedir.
- Akdeniz'e kıyısı olan stratejik bir konumda bulunmaktadır, bu da dış ticaret için avantaj sağlamaktadır.
- Ülkede genel olarak iyi bir altyapı bulunmaktadır, bu da iş faaliyetlerini desteklemektedir.

Zayıf Yönleri:

- Yüksek işsizlik oranları, ekonomik kırılganlığa işaret etmektedir.
- Tunus'un enerji ihtiyacının büyük bir kısmı dışarıdan sağlanmaktadır, dolayısıyla enerji fiyatlarındaki dalgalanmalara duyarlıdır.
- Siyasi ve sosyal istikrarsızlıklarla zaman zaman karşılaşan Tunus'un ekonomik büyümesi bu durumdan olumsuz etkilenebilmektedir.

Fırsatlar:

- Tunus, yabancı yatırım çekmek için ekonomik reformları teşvik edebilir.
- Yenilenebilir enerji projeleri gibi sürdürülebilir enerji alanındaki fırsatlar değerlendirilebilir.
- Tunus, dış ticaretini çeşitlendirerek ekonomik büyümeyi destekleyebilir.

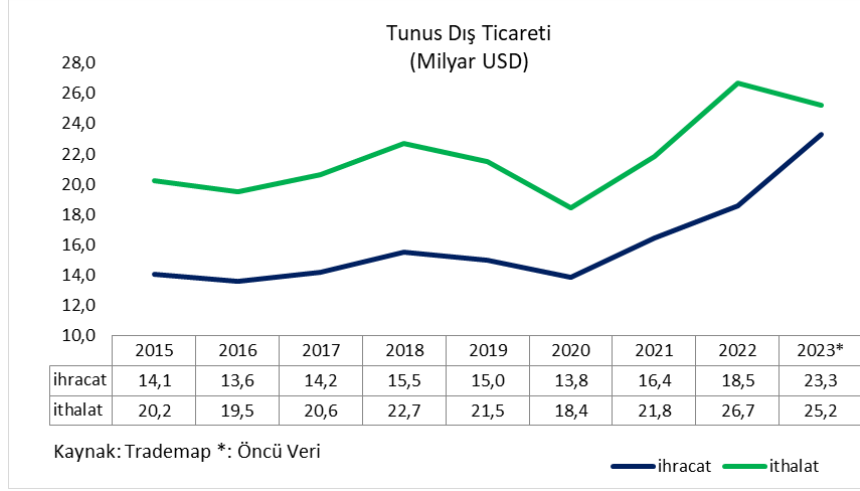
Tehditler:

- Tunus'un bulunduğu coğrafyada yaşanan bölgesel istikrarsızlık, ekonomiyi olumsuz etkileyebilir.
- İthalata dayalı bir ekonomi, dış ticaret dengesizlikleri ve finansal zorluklara neden olabilir.
- Tunus, deprem ve diğer doğal afetlere karşı hassas olabilir, bu da ekonomik zararlara neden olabilir.

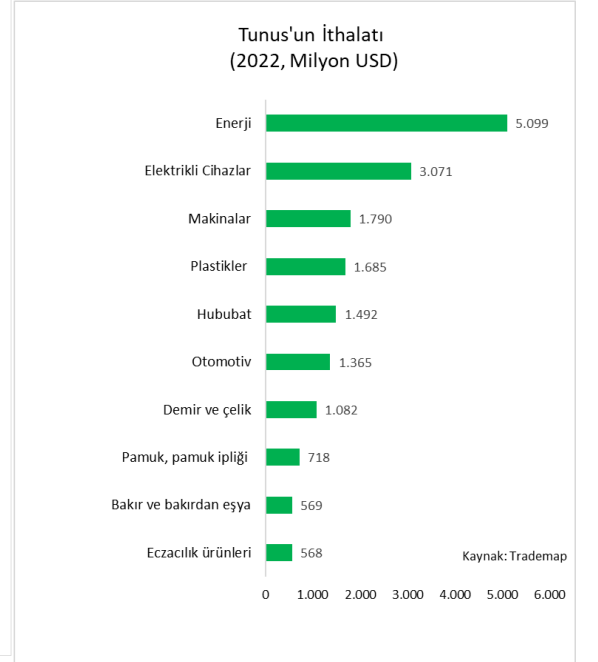
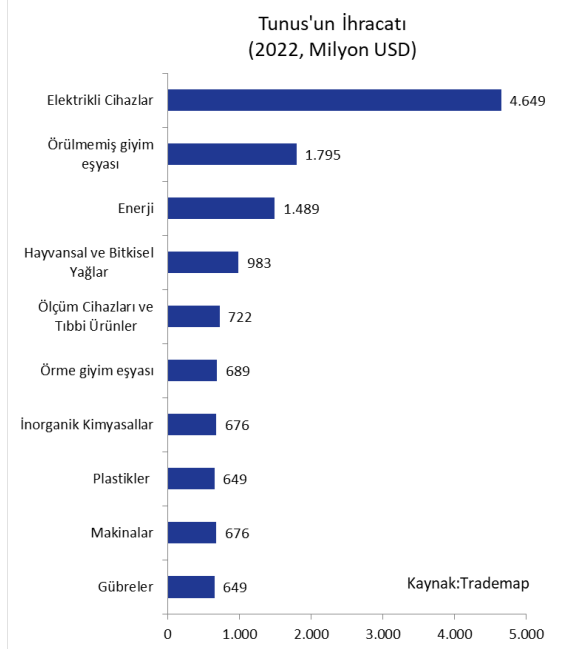
4. TUNUS DIŞ TİCARETİ

Tunus'un dış ticareti incelendiğinde son 20 yıllık süreçte sürekli dış ticaret açığı verdiği görülmektedir. 5 ila 8 milyar USD arasında dış ticaret açığı veren Tunus 2020 yılında salgın etkisiyle bu açığı azaltarak 4,6 milyar USD'ye geriletmiştir.

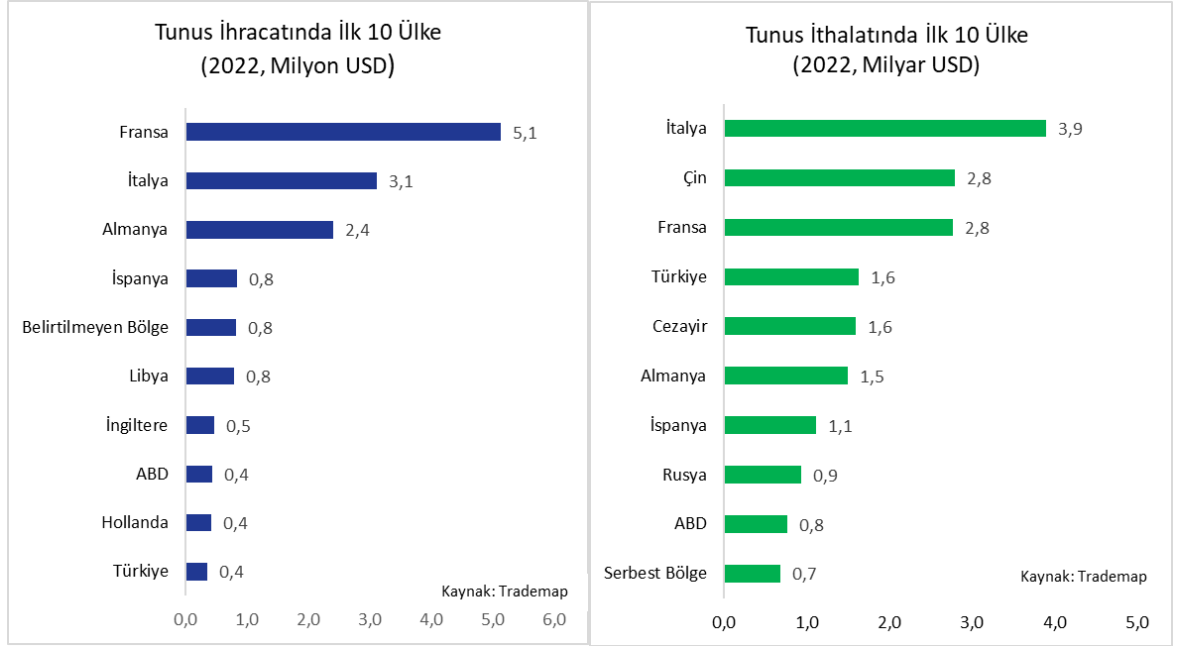
Tunus ihracatı son 5 yıllık dönemde %19 artarak 2022'de 18,5 milyar USD'ye ulaşırken aynı dönemde ithalat ise %18 artarak 26,7 milyar USD'ye ulaşmıştır. Bu yılda dış ticaret hacmi 45,2 milyar USD ile zirveyi görürken dış ticaret açığı 8,1 milyar USD ile son yılların en yüksek seviyesine ulaşmıştır. 2023 yılı öncü verilerine göre Tunus ihracatı 23,3 milyar USD'ye yükselirken ithalatı 25,2 milyar USD'ye yükselmiştir. Böylelikle yıl genelinde dış ticaret hacmi 48,5 milyar USD'ye ulaşmıştır.

Ürün bazında, 2022 verilerine göre ülke ihracatında elektrikli cihazlar %25'i, örülmemiş giyim eşyaları %10'u ve enerji sektörü %8'i oluşturmaktadır. İthalatta ise, enerji, elektrikli cihazlar, makinalar ve plastikler öne çıkmakta olup toplam ithalatın %44'ünü oluşturmaktadır.

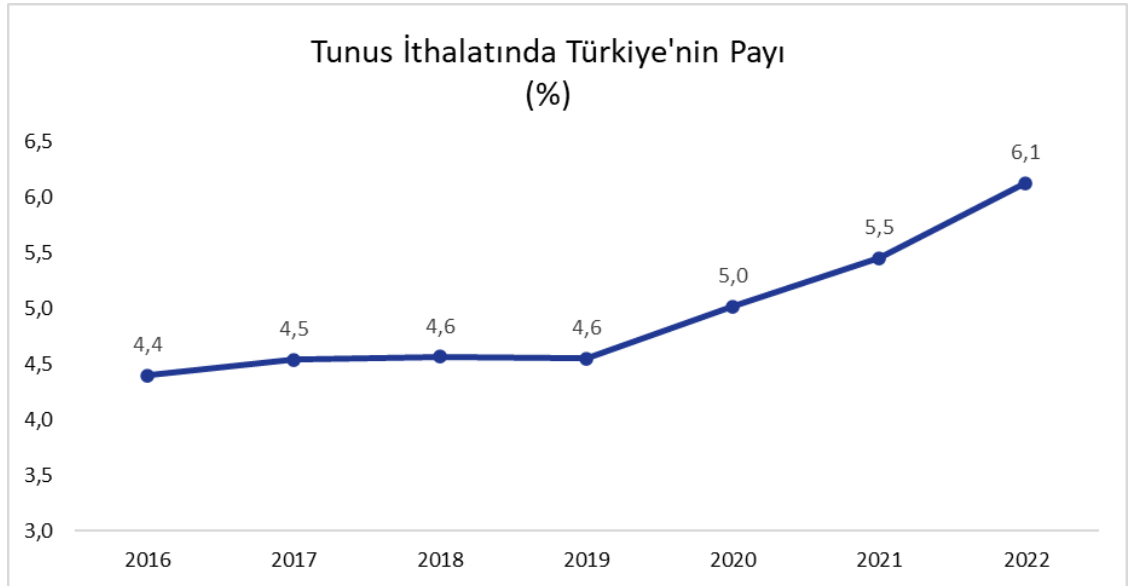

TUNUS BİLGİ NOTU

2022 yılında Tunus ihracatının %28'ini Fransa'ya, %17'sini İtalya'ya ve %13'ünü Almanya'ya gerçekleştirmiştir. Tunus'un ithalatında ise İtalya, Çin, Fransa ve Türkiye öne çıkmaktadır. İtalya, Tunus ithalatının %15'ini oluştururken, Çin %11'i, Fransa %10'u ve Türkiye %6'yı oluşturmaktadır.

Yıllar içerisinde Tunus ithalatında Türkiye'nin payı incelendiğinde payın yıllar içerisinde arttığı gözlenmektedir. 2016 yılında %4,4 olan pay 2020 yılında %5 seviyesine çıktıktan sonra 2022 de %6 seviyesine ulaşmıştır.

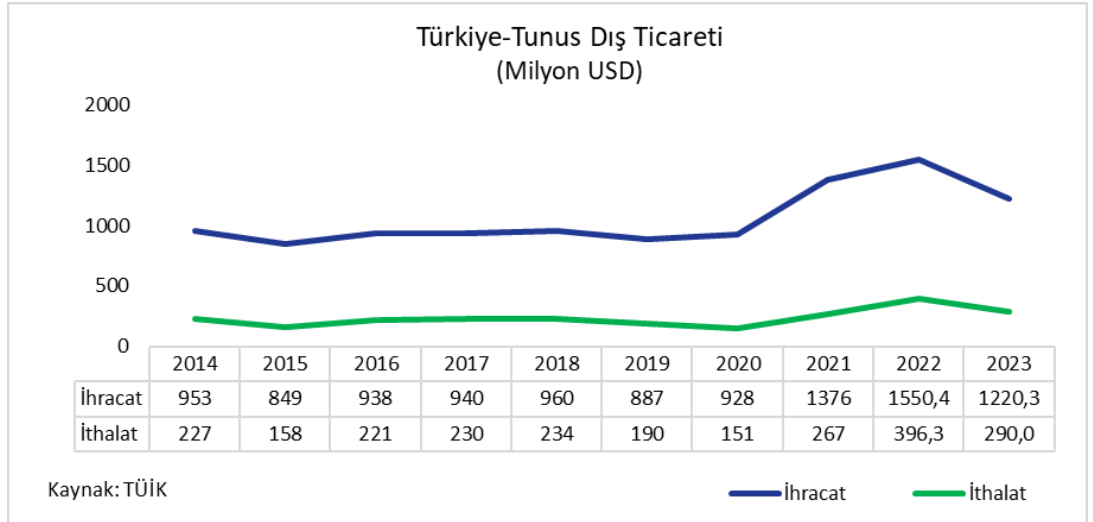

5. TÜRKİYE- TUNUS TİCARETİ

Türkiye, Tunus ile olan ticaretinde net ihracatçı konumundadır. Tunus'a olan ihracat yıllar içerisinde artış göstermiştir. 2021 yılına kadar 850-950 milyon USD civarında gerçekleşen ihracat bu yılda 1,3 milyar USD düzeyine yükselmiş ardından 2022'de %13 artarak 1,5 milyar USD ile zirveyi görmüştür.

Tunus'a olan ithalat ise 2019 ve 2020 yıllarında sırasıyla 190 ve 150 milyon USD olarak gerçekleşmiştir. Takip eden yılda ise, gübreler ithalatının %97 artmasıyla ithalat 266 milyon USD seviyesine yükselmiştir. 2022'de ise ithalat bir önceki yıla kıyasla %49 artarak 396 milyon USD'ye yükselmiştir.

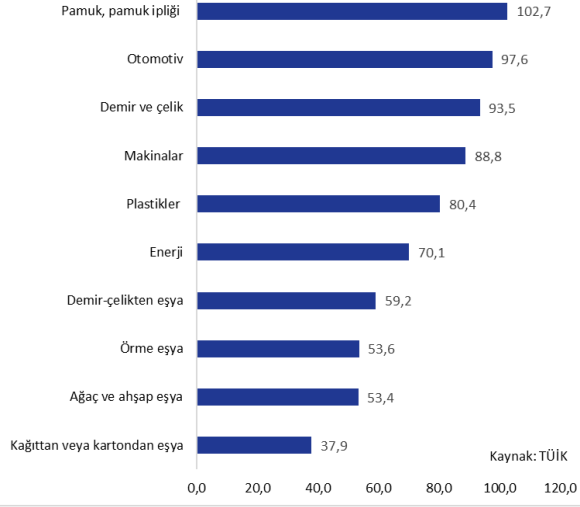
2023 yılında ise, demir-çelik ihracatının %57 azalmasından kaynaklı ihracat 1,2 milyar USD'ye, ithalat da gübreler ithalatının %62 azalmasından kaynaklı 290 milyon USD'ye gerilemiştir.

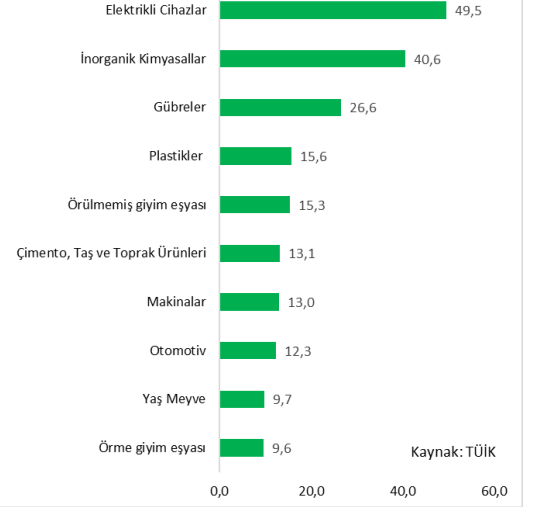
Ürün bazında ticarete ise, 2023 yılı verilerine göre, Türkiye'nin Tunus'a olan ihracatında pamuk-pamuk ipliği, otomotiv ve demir-çelik sektörleri öne çıkmaktadır. Söz konusu ürün grupları ülkeye olan ihracatın sırasıyla %9'unu, %8,7'sini ve %8'ini oluşturmaktadır. Tunus'a olan ithalatta ise elektrikli cihazlar, inorganik kimyasallar ve gübreler öne çıkmakta olup bahsedilen sektörler ülkeden olan ithalatın %50'sini oluşturmaktadır.

Türkiye'nin Tunus'a İhracatı (2023, Milyon USD, ÖTS)

Türkiye'nin Tunus'dan İthalatı (2023, Milyon USD, ÖTS)

DIŞ EKONOMİK İLİŞKİLER KURULU

Huzur Mahallesi, Azerbaycan Caddesi Skyland Sky Office No: 4
B Blok Kat: 21-22 Seyrantepe 34485 Sarıyer/İstanbul

www.deik.org.tr • info@deik.org.tr

[Twitter](#) [Instagram](#) [LinkedIn](#) [YouTube](#) [Facebook](#) /deikiletisim | www.deik.org.tr